Opetus- ja kulttuuriministeriö 2.2.2023
Talousjohtaja Pasi Rentola

Eduskunta

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Valiokunnan lausuntopyyntö 3.2.2023 klo 9.00

Asia: **HE 322/2022 vp** Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Opetus- ja kulttuuriministeriön lausunto

Hallituksen esityksen mukaan hyvinvointialueiden rahoituksen määräytymiseen tulisi uusi määräytymistekijä eli yliopistosairaalalisä. Muutoksen tavoitteena on, että rahoitus kohdentuisi paremmin niille hyvinvointialueille, joilla on yliopistosairaala. Lisärahoitusta yliopistosairaaloita ylläpitäville hyvinvointialueille maksettaisiin yhteensä 116 miljoonaa euroa vuodesta 2024 lukien. Valtioneuvosto varaa vuosien 2024–2027 julkisen talouden suunnitelmaan tarvittavat määrärahat. Lain muutoksen lopulliset taloudelliset vaikutukset valtion talouteen selviävät kuntien lopullisten vuoden 2022 palveluluokkakohtaisten tilinpäätöstietojen valmistuttua.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää lakimuutosta perusteltuna ja toteaa, että lääketieteellinen ja erityisesti kliininen tutkimus ovat keskeisiä, kun pyritään lisäämään tietoa terveydestä, sairauksien syistä, oireista, diagnostiikasta, hoidosta ja ehkäisystä. Yliopistollisessa sairaalassa toteutetaan laajasti sosiaali- ja terveysalan peruskoulutusta, tieteellistä jatkokoulutusta, erikoistumiskoulutusta sekä henkilöstön täydennyskoulutusta. Tutkittu tieto johtaa uusiin ja parempiin hoitoihin ja mahdollistaa laadukkaan koulutuksen. Korkea osaaminen on edellytys riittävälle kyvykkyydelle hyödyntää muualla tuotettua tieteellistä tietoa mm. sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä, muualla yhteiskunnassa ja elinkeinoelämässä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tärkeänä, että hyvinvointialueiden tehtävissä ja resursoinnissa huomioidaan koulutuksen ja uutta tietoa tuottavan tutkimuksen tärkeys sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmän toimivuudelle sekä yliopistosairaaloiden erityinen rooli näissä tehtävissä. Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää kuitenkin huolensa esitetyn rahoitustason riittävyydestä turvaamaan yliopistosairaaloiden tehtäviä. Kuten hallituksen esityksessä todetaan, on TKI-toiminta ja koulutus kaikkien hyvinvointialueiden tehtävä tulevaisuudessa. Kuitenkin yliopistosairaaloiden tutkimustoiminnassa korostuu uutta tietoa luova korkeatasoinen, läheisessä yhteistyössä muiden TKI-järjestelmän toimijoiden kanssa tehtävä tutkimus.

Sen varmistamiseksi, että Suomella on tulevaisuudessakin riittävää ja korkeatasoista lääke- ja terveystieteellistä tutkimusta ja siihen nojaavaa korkeatasoista koulutusta on tärkeää, että hyvinvointialueuudistuksessa paitsi varmistetaan, myös vahvistetaan yliopistosairaaloiden mahdollisuuksia tehdä uutta tietoa tuottavaa tutkimusta tiiviissä yhteistyössä muiden tutkimusorganisaatioiden kanssa. On olennaisen tärkeää, että myös rahoitus ratkaistaan tavalla, joka turvaa näiden tavoitteiden toteutumisen.

Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö kiinnittää huomiota, että kuntien tehtävät keskittyvät jatkossa pääosin kasvatus- ja opetustoimen tehtäviin ja uudistuksen yhteydessä rahoituksen siirrot hyvinvointialueille ja laskentaperusteet mukaan lukien tasauselementit vaikuttavat osittain ennakoimattomasti eri kuntiin ja tasaustekijöiden vaikutus on osassa kuntia merkittävä. Ministeriö toteaa, että rahoituksen siirto hyvinvointialueelle pienentää kuntien taloudellista liikkumatilaa ylipäätään ja kuntien rahoituksen ja tehtävien yhteyteen tulee jatkossa muutoinkin kiinnittää aikaisempaa enemmän huomioita myös kuntatasolla. Sen sijaan nyt käsittelyssä olevalla lakimuutoksella ei ole välitöntä vaikutusta kuntien talouteen.